

Spektrumavdelningen

Handlingsplan för marknadskontroll 2016-2018

1 Rättslig grund

Post- och telestyrelsen (PTS) är enligt 1 § förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar inom området post- och elektronisk kommunikation. PTS har bl.a. till uppgift att bedriva tillsyn av radio- och teleterminalutrustning. Myndigheten ska bevaka att sådan utrustning som sätts på den svenska marknaden uppfyller gällande EU-rättsliga och svenska bestämmelser. I de fall utrustning orsakar störning eller skada leder PTS tillsyn till att utrustningen tas bort från marknaden.

PTS utövar marknadskontroll enligt lagen (2000:121) om radio- och teleterminalutrustning och med stöd av lagen utfärdade författningar. Lagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG av den 9 mars 1999 om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse (R&TTE-direktivet). De väsentliga egenskapskrav som faller inom PTS ansvarsområdet återfinns i R&TTE-direktivets artikel 3.1 b) (elektromagnetisk kompatibilitet), artikel 3.2 (spektrumegenskaper) och artikel 3.3 (särskilda kommissionsbeslut).

PTS har även till uppgift att enligt förordningen (2000:124) om radio- och teleterminalutrustning meddela föreskrifter. Gällande föreskrifter på området är PTS föreskrifter (PTSFS 2004:7 ändrade genom PTSFS 2004:9 och PTSFS 2011:13) om krav m.m. på radio- och teleterminalutrustning.

R&TTE-direktivet kommer att ersättas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/53/EU av den 16 april 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av

Post- och telestyrelsen

Postadress:
Box 5398
102 49 Stockholm

Besöksadress:
Valhallavägen 117 A
www.pts.se

Telefon: 08-678 55 00
Telefax: 08-678 55 05
pts@pts.se

radioutrustning och om upphävande av direktiv 1999/5/EG (RE-direktivet). Direktivet kommer att genomföras i svensk rätt genom en ny lag, en ny förordning och nya föreskrifter om radioutrustning. Lagstiftningspaketet ska träda ikraft 13 juni 2016. RE-direktivet innehåller en övergångsregel som tillåter att radioutrustning som uppfyller kraven i R&TTE-direktivet får släppas ut på marknaden fram till 12 juni 2017. De väsentliga egenskapskrav som faller inom PTS ansvarsområdet återfinns i RE-direktivets artikel 3.1 b) (elektromagnetisk kompatibilitet), artikel 3.2 (spektrumegenskaper) och artikel 3.3 (delegerade akter). RE-direktivet är en anpassning till Europaparlamentets och rådets beslut nr 768/2008/EG av den 9 juli 2008 om en gemensam ram för saluföring av produkter och upphävande av rådets beslut 93/465/EEG och innehåller specifika krav för alla ekonomiska aktörer i leveranskedjan och regler om marknadskontroll.

Ytterligare bestämmelser om marknadskontroll och CE-märkning följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93.

2 Samverkan med avgränsningar

2.1 Nationell samverkan

För att underlätta samarbete och erfarenhetsutbyte med andra marknadskontrollerande myndigheter deltar PTS i det av SWEDAC samordnade Marknadskontrollrådet, Marknadskontrollrådets forum för tullrelaterade frågor och i Kommerskollegiums Forum för tekniska regler (FTR). Samverkan sker även med Transportstyrelsen (markbaserad radio för luftfartens kommunikations- och navigeringsutrustning samt fartygsradio för yrkes- och fritidssjöfarten), branschorganisationer som t.ex. Teknikföretagen, SKEF – Sveriges Kommunikations och Elektronikföretag samt Internetaktörer som t.ex. Tradera och Blocket.

R&TTE-direktivet innehåller särskilda bestämmelser om krav på hälsa och säkerhet för användaren under Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/95/EG av den 12 december 2006 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektrisk utrustning avsedd för användning inom vissa spänningsgränser (lågspänningsdirektivet), ändrat genom direktiv 2014/35/EU som Elsäkerhetsverket ansvarar för. Elektrisk och elektronisk utrustning som inte är radioutrustning omfattas av reglerna om elektromagnetisk kompatibilitet i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/108/EG av den 15 december 2004 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet och om upphävande av direktiv 89/336/EEG, ändrat genom direktiv 2014/30/EU. Även detta direktiv ansvarar Elsäkerhetsverket för. PTS håller löpande samråd med

Elsäkerhetsverket för informations- och erfarenhetsutbyte avseende gränsdragningsproblem och ansvarsfördelning. PTS deltar också i Elsäkerhetsverkets samrådsgrupp om elektromagnetisk kompatibilitet.

2.2 Internationell samverkan

PTS deltar aktivt i internationellt arbete för ytterligare harmonisering och effektivisering av marknadskontrollen. Myndigheten medverkar i Telecommunications Conformity Assessment and Market Surveillance Committee (TCAM) och samarbetsgruppen för bedömning av överensstämmelse och marknadskontroll inom teleområdet, s.k. Administrative Cooperation (R&TTE-Adco). Gruppen kommer att fortsätta sitt arbete under RE-direktivet och kommer från juni 2016 byta namn till Adco RED.

PTS har genom Adco-samarbetet deltagit i etablerandet av ett europeiskt nätverk för underrättelse om konstaterad bristande överensstämmelse hos radioutrustning. Nätverket ger PTS möjlighet att sprida information och erfarenheter om myndighetens marknadskontroll till andra samverkande länder, vilket bl.a. reducerar dubbelarbete. För att formalisera informationsutbytet har Europeiska kommissionen byggt upp en databas för informationsutbyte, ICSMS (Internet-supported Information and Communication System for the pan-European Market Surveillance) som marknadskontrollmyndigheterna är skyldiga att använda enligt art. 23 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93.

Enligt en överenskommelse mellan de nordiska marknadskontrollmyndigheternas generaldirektörer ska även samråd och samverkan ske med de nordiska grannländernas myndigheter. Detta samarbete styrs utifrån årliga möten med dessa parter.

3 Marknadskontrollplan

3.1 Omvärldsbevakning – grund för ural av produkter

PTS rekviderar eller köper ett antal radioutrustningar för kontroll beträffande överensstämmelse med administrativa krav och väsentliga (tekniska) egenskapskrav varje år.

PTS marknadskontroll är såväl planmässig som händelsestyrd. Den planmässiga kontrollen omfattar tillsynsbesök hos aktörer som sätter radioutrustning på den svenska marknaden. Tillsyn kan också göras efter anmälan från allmänheten. Marknadskontroll omfattar dock inte förhandskontroll, dvs. det sker ingen kontroll av utrustningen i konstruktions- eller tillverkningskedet.

Marknadskontroll omfattar inte heller uppföljande kontroller när utrustningen tagits i bruk.

Som grund för urval av utrustning för marknadskontroll gör PTS en riskbedömning baserad på erfarenheter om utrustningskategori och ursprung.

I ett första steg gör PTS ett urval av utrustning för administrativ kontroll enligt följande kriterier:

- utrustning avsedd för konsument- och massmarknader
- utrustning efter årliga kriterier (t.ex. viss produktkategori)
- utrustning som konstaterats orsakar störningar

Efter en administrativ kontroll görs vanligtvis en teknisk provning av utrustningen. Vid detta urval tar PTS hänsyn till följande kriterier:

- indikationer på tekniska eller administrativa brister i utrustningen
- utrustning avsedd för konsument- och massmarknad med kort och intensiv försäljningscykel
- utrustning från regioner med hög felprocent av tidigare tester
- nya applikationer eller utrustningskategorier på lågeffektsändare i frekvensband placerade nära system som är känsliga för störningar
- provning efter pågående internationella urvalskriterier

PTS inhämtar regelbundet information om radio- och teleterminalutrustning som är tillgängliga på marknaden genom besök i butiker, på mässor samt vid utställningar och företag. Myndigheten bevakar även annonser i massmedia och utbud på Internet. PTS tar även emot anmälningar från allmänheten och branschföreträdare om förmodade brister i utrustning. PTS har även en regelbunden dialog med marknadsaktörer genom förberedelsemöten, t.ex. inför TCAM.

3.2 Analys av marknadsstrukturer

Radioutrustningen omfattar samtliga radiosändare och radiomottagare med undantag för utrustning som uteslutande används i verksamhet som rör allmän säkerhet, försvar och nationell säkerhet eller statens verksamhet på det straffrättsliga området. De produkter som omfattas av marknadskontrollen är i de flesta fall konsumentprodukter.

Radioutrustning ska uppfylla s.k. väsentliga egenskapskrav i tekniskt hänseende. Utrustningen ska genomgå ett särskilt förfarande (bedömning av överensstämmelse) för att säkerställa att den uppfyller de väsentliga

egenskapskraven. All utrustning som placeras på den svenska marknaden, dvs. utrustning hos tillverkare, importörer och distributörer, kan bli föremål för PTS marknads kontroll. Utrustningen ska bl.a. vara CE-märkt och tillverkaren, eller den som annars ansvarar för att utrustningen släpps ut på marknaden, är skyldig att lämna synlig information om hur utrustningen är avsedd att användas. Det måste också finnas en skriftlig försäkran att utrustningen uppfyller kraven i direktivet, s.k. försäkran om överensstämmelse. Användare är både företag och allmänhet. PTS gör ingen åtskillnad beträffande användare. Radioutrustning som inte uppfyller de väsentliga egenskapskraven kan orsaka allvarlig störning på annan radiokommunikation.

3.3 Mål för PTS marknads kontroll

PTS målsättning är att all radioutrustning på den svenska marknaden ska uppfylla kraven i R&TTE-direktivet eller RE-direktivet¹.

PTS ska genom aktiv marknads kontroll verka för:

- rimligt störningsfri kommunikation
- sund konkurrens
- ökad konsumenttrygghet
- information om gällande rätt och praxis

PTS ska fortlöpande bevaka standardiseringsarbetet och produktutvecklingen för att i ett tidigt skede uppmärksamma behovet av åtgärder från myndigheten.

PTS ska i största möjliga utsträckning assistera andra medlemsstater vid åtgärder i fall där en radioutrustning för första gången sätts på den gemensamma marknaden i Sverige.

3.4 Kontrollmetoder

3.4.1 Proaktiv marknads kontroll

PTS rekviderar eller köper löpande utrustning från marknaden, vanligtvis från importörer, distributörer.

PTS bedriver även marknads kontroll i samband med samordnade europeiska marknads kontrollkampanjer inom ramen för R&TTE-Adco/Adco RED.

¹ Under en övergångsperiod (13 juni 2016 tom 12 juni 2017) kan utrustning tillhandahållas på marknaden under R&TTE-direktivet eller RE-direktivet, se art. 48 RE-direktivet.

3.4.2 Reaktiv marknads kontroll

PTS utför regelbundna kontroller med anledning av anmälningar från allmänheten, andra myndigheter, konkurrerande företag och branschorganisationer. Även anmälningar om störande produkter följs upp.

3.5 Uppföljning

Uppföljning av själva kontrollen sker genom handläggningen av enskilda marknadskontrollärenden. Efter kontroll kommunicerar PTS provningsresultat och andra eventuella brister med tillverkaren eller importören. I de flesta fall sker frivillig korrigerande av administrativa eller tekniska brister alternativt återtagande av utrustningen från marknaden. PTS behöver endast i enstaka fall meddela föreläggande om återkallande eller beslut om försäljningsförbud. PTS följer upp att korrigerande åtgärder har vidtagits.

PTS sammanställer årligen statistik över föregående års aktiviteter. Myndigheten gör även löpande utvärderingar och bedömningar utifrån rapporter om tekniska avvikelser och brister.

3.6 Utvärderingsmetoder

Utbudet av radioutrustning är mycket omfattande både avseende typ, kategori och antalet produkter. PTS marknads kontroll bedrivs därför efter erfarenhetsmässigt baserade urvalskriterier. Genom löpande information till branschaktörer sprider PTS kunskap om konsekvenser av bristande överensstämmelse med gällande lagstiftning. PTS publicerar även nödvändig information på myndighetens webbsida. Beträffande information om gällande regelverk prioriterar PTS marknaden mindre aktörer.

3.7 Rapportering

PTS sammanställer regelbundet statistik baserad på genomförd marknads kontroll. Resultatet används bl.a. för interna rapporter och redovisas i PTS årsredovisning samt rapporteras till Marknadskontrollrådet, Finansdepartementet (konsumentenheten) och Utrikesdepartementet (enheten för främjande och EU:s inre marknad).

På begäran lämnar PTS sammanställd statistik till andra myndigheter och branschorgan. Motsvarande rapportering sker även till R&TTE-Adco/Adco RED som sammanställer statistik över de europeiska myndigheternas årliga resultat.

Marknadskontrollplan för radio- och teleterminalutrustning 2016

1.1 Syfte med marknadskontrollen

Tillsyn inom området för radioutrustning genomförs i form av marknadskontroll och syftar till att all utrustning på den svenska marknaden ska uppfylla kraven i R&TTE-direktivet respektive RE-direktivet (from 13 juni 2016). Genom sitt arbete med marknadskontroll strävar PTS för en rimlig störningsfri radiomiljö, sund konkurrens samt ökad konsumenttrygghet.

1.2 Strategi

PTS marknadskontroll är till största delen proaktiv, men även reaktiv marknadskontroll och marknadskontroll i projektform kan förekomma. Den reaktiva marknadskontrollen baseras på information om utrustning med bristande överensstämmelse och av utrustning som har försakat störningar.

1.3 Mål

Volymmål för PTS marknadskontroll 2016 är:

- Ca 70 kontrollerade produkter (administrativ och/eller teknisk kontroll)
- Delta i mässor, antalet planerade besök ca 5

1.4 Fördelning

40 % (ca 28 st.) utgörs av kortdistansutrustning, t.ex.:

trådlös audio/videoutrustning, radiostyrningsutrustning, telementriutrustning, aktiva RFID, R-Lan, radiostyrda leksaker

35 % (ca 25 st.) utgörs av utrustning med hög RF uteffekt, t.ex.:

landmobilradio (jaktradio, byggradio), PMR446, maritim radio VHF/UHF, amatörradio, radiomodem, nödsändare, repeatrar, radar

20 % (ca 14 st.) utgörs av telefoner och tillbehör, t.ex.:

mobiltelefoner (smarta mobiler, surfplattor), sladdlösa telefoner, moduler (t.ex. USB), 3G, 4G-modem

5 % (ca 3 st.) utgörs av övrig utrustning, t.ex.:

nya produkter

1.5 Internationellt samarbete

2016 genomförs en gemensam marknadskontrollkampanj av radiostyrda leksaker inom ramen för samarbetet inom R&TTE-Adco/Adco RED.

PTS deltar dessutom i den nordiska samrådsgruppen för marknadskontroll av radioutrustning där Finland står som värd för nästa möte i april 2016.

1.6 Tullsamverkan

Under hösten 2016 kommer PTS vara värd för ett möte med Marknadskontrollrådets forum för tullrelaterade frågor.

1.7 Informationsinsatser

PTS ser ett behov av ökade informationsinsatser riktade till intresseorganisationer och företag med anledning av de nya reglerna för radioutrustning som har sin grund i RE-direktivet. Informationsinsatserna kommer att ske i form av information på internet (bl.a. PTS webbplats), artiklar, seminarier och informationsbroschyrer.